

Het is u intussen ongetwijfeld ter ore gekomen dat dit jaar in de Katholieke Kerk is uitgeroepen tot een heilig jaar van de barmhartigheid. Paus Franciscus heeft hiermee de bedoeling dat we zouden beseffen hoe groot Gods barmhartigheid is. En ook dat het onze levensopdracht is om barmhartig te zijn zoals onze hemelse Vader barmhartig is. Het is een jaar om de goddelijke barmhartigheid te vieren en te ervaren. De paus verwacht van dit jaar een 'revolutie van de tederheid.'

God als de Barmhartige is zeker niet voor iedereen het vertrouwde godsbeeld. In de eerste lezing waren we getuigen van de godservaring die Mozes overkwam. Ver in de woestijn, diep in de eenzaamheid en verlaten van alle mensen, kwam Mozes bij de berg van God. In die verlatenheid ontmoette hij de God van zijn vaderen. De God die hij niet kende. Die God openbaarde zich aan Mozes in een vuur dat opvlamde uit een doornstruik.

Mozes had geen idee wie God was. Hij zag een 'vreemd verschijnsel' en ging op onderzoek uit. Hij kon zich van God geen voorstelling maken. Zijn godservaring bij de Horeb oversteeg alles wat hij ooit over God had gehoord. Toch openbaarde de onzichtbare God zich aan Hem. *"Hij bedekte zijn gezicht want hij durfde niet naar God op te zien."* Daar, in die eenzaamheid, totaal onverwacht, openbaarde de God van zijn vaderen zich als een levende werkelijkheid.

Maar Hij is meer. De God die zich aan Mozes openbaarde bleek een God die er is voor mensen, een God die hart heeft voor zijn volk. Mozes hoorde tot hem zeggen: *"Ik heb de ellende van mijn volk gezien; ja, Ik ken zijn lijden. Ik daal af om mijn volk te bevrijden."* De Eeuwige daalt af naar de aarde. Hij komt naar mensen toe om hen te bevrijden.

Maar dat was nog niet genoeg voor Mozes. Hij wilde Hem kunnen benoemen. Hij vroeg om de naam van deze God. En Hij hoorde de naam die nooit eerder was uitgesproken: *"Ik ben die is."* Mozes kwam tot besef dat de naam van God is: *Hij die is*. God ís. Buiten Hem is niets. Daarom was de grond waarop Mozes stond ook heilige grond. Als God er is, is al wat ís geheiligd.

De godservaring van Mozes staat in de Bijbel niet op zichzelf. Ze is er een van een lange reeks openbaringen van God aan mensen. Hoogtepunt is de menswording van God in Jezus Christus. De zoon van Maria is Gods eigen Zoon. Jezus is het beeld van de eeuwige God. De Onzichtbare is zichtbaar, de Ontastbare is tastbaar geworden in de persoon van Jezus van Nazareth. Hij openbaart Gods Naam ten volle. Hij is dé Gezondene van God, degene die het volk van God is komen bevrijden van zijn zonden. Omwille van ons is Hij mens geworden, heeft Hij geleden, is Hij gestorven en is Hij op de derde dag verrezen.

Jezus is de ultieme openbaring van God. Hij reflecteert als het ware Gods eigen wezen. Door Hem mogen wij God onze Vader noemen. Hij openbaart ons de Vader, als rechtvaardig en barmhartig. Dankzij Hem weten wij dat God liefde is, kunnen we God kennen en beminnen. Maar tegelijkertijd ontsnapt de eeuwige God aan ons menselijk begrip. Blijft Hij voor ons een 'vreemd verschijnsel'. Zoeken wij God nog altijd tastenderwijs. Schieten woorden tekort om Hem te benoemen en te omschrijven.

Steeds opnieuw moeten wij onze beelden van God weer bijstellen. Om te ontdekken dat geen enkel aards beeld in staat is om het wezen van God te weer te geven. "Gij zult geen beelden maken" kreeg het eerste godsvolk te horen. Ieder beeld dat wij van God maken kan een afgodsbeeld worden. Onze godsbeelden zijn altijd projecties van onze menselijke vermogens en verlangens of angsten en dus even beperkt en eindig als wijzelf zijn. Als de Eeuwige binnenbreekt in ons bestaan dan brandt de doornstruik zonder te verbranden. Bevinden wij ons op heilige grond. Maar ons verstand en onze verbeelding zijn nooit in staat die God te bedenken of te zien binnen de begrenzingen van ons menselijk bestaan.

Het beeld dat Jezus in het evangelie van God schetst kan ons verwarren. Als mensen Hem vertellen hoe Pilatus een einde heeft gemaakt aan een opstand, door de opstandelingen om te brengen, dan houdt Jezus hen voor dat hetzelfde zal gebeuren met de zondaars die zich niet bekeren. En als ze Hem vertellen van een dramatisch ongeluk waarbij 18 mensen de dood vonden, dan dreigt Jezus met hetzelfde lot voor hen indien ze niet tot bekering komen.

Welk godsbeeld roept dit op? Die van een bloeddorstige tiran of van een sadist? Moeten we nu bang zijn van God? Of komt hier de rechtvaardigheid van God aan het licht? Immers: de zonde is een objectief gegeven: ze betekent bewuste opstand van de mens tegen God. Ze duidt op afkeer van God in het hart van de mens. En omdat God iedere mens vrij laat in zijn keuze voor goed of kwaad, is iedereen ook zelf verantwoordelijk voor de gevolgen. God straft niet, Hij respecteert de keuzes die wij maken, maar het kwaad straft zichzelf.

In de gelijkenis van de vijgenboom toont Jezus de barmhartigheid van God. Al drie jaar komt de eigenaar van de wijngaard tevergeefs naar vruchten zoeken aan zijn boom. Zijn geduld raakt op en hij wil de boom laten kappen. Maar dan zegt de wijngaardenier, dat is Jezus zelf in dit verhaal: laat die boom nog één jaar staan. Laat mij de grond ompippen en er mest op brengen. *"Misschien draagt hij het volgend jaar vrucht."* Dat is een beeld van Gods geduld. Maar ook dat is een menselijk beeld. Ook Gods barmhartigheid overstijgt al onze menselijke gedachten en gevoelens daaromtrent. Gods geduld is onmetelijk zoals Hij onmetelijk is.

Zijn wij niet allemaal op zijn tijd zoals die vijgenboom? Wij putten onze omgeving soms jarenlang uit doordat wij vruchteloos profiteren van de goede zorg van mensen om ons heen. En ook op spiritueel gebied ontvangen we Gods genade schijnbaar tevergeefs en komen we maar niet tot vruchtbaarheid. Wel: we hebben een God die zó met ons begaan is dat Hij geduld met ons heeft, ons tijd van leven geeft, tijd om ons leven te veranderen, tijd om ons te bekeren. Ja, we hebben een onbegrijpelijke God, die er is voor ons. Maar laten wij Hem ook toe in ons hart?

In dit jaar van barmhartigheid is het tijd om ons beeld van God bij te stellen. De Heer wil de grond van ons hart ompippen en Hij wil ons nieuwe vruchtbaarheid schenken door de mest van zijn liefde. Als wij zijn barmhartigheid in ons toelaten zullen we vruchten van goddelijke barmhartigheid voortbrengen. De revolutie van de tederheid begint in ons eigen hart. Amen.